

V Bruseli 28. 1. 2019
COM(2019) 14 final

SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

o vykonávaní nariadenia Rady (ES) č. 577/98

1. Úvod

V nariadení Rady (ES) č. 577/98 o organizácii výberového zisťovania pracovných síl v Spoločenstve¹ sú stanovené minimálne normy pre harmonizovanú tvorbu výberových zisťovaní pracovných síl v Európskej únii (EÚ) a jej členských štátoch.

V článku 7 nariadenia (ES) č. 577/98 sa uvádza, že:

Správu o implementácii tohto nariadenia predloží Komisia Parlamentu a Rade každé tri roky, prvý raz v roku 2000. Táto správa zhodnotí najmä kvalitu štatistických metód plánovaných členskými štátmi na zlepšenie kvality výsledkov alebo na uľahčenie postupov zisťovania.

Táto správa je siedmou správou Komisie Parlamentu a Rade. Vztahuje sa na obdobie rokov 2015 až 2017 a je štruktúrovaná takto:

- **Oddiel 2** obsahuje prehľad výberového zisťovania pracovných síl v Európskej únii a jeho úlohu pri podpore politík Európskej únie.
- v **oddiele 3** sa hodnotí, ako bolo nariadenie (ES) č. 577/98 vykonávané v členských štátoch, v kandidátskych krajinách a v krajinách Európskeho združenia voľného obchodu (EZVO).
- **Oddiel 4** je zameraný na prebiehajúce iniciatívy, ktoré začal Európsky štatistický systém² (ESS) v záujme skvalitnenia výberového zisťovania pracovných síl.

2. PREHĽAD VÝBEROVÉHO ZISŤOVANIA PRACOVNÝCH SÍL

2.1. Všeobecný opis

Výberové zisťovanie pracovných síl v Európskej únii (ďalej len EÚ-VZPS) je rozsiahle výberové zisťovanie v súkromných domácnostiach týkajúce sa osôb s pobytom. Poskytuje štvrt'ročné aj ročné štatistiky trhu práce, pokiaľ ide o zamestnanosť a nezamestnanosť, ako aj osoby mimo pracovnej sily. V rámci zisťovania sa takisto zbierajú viacročné informácie z *ad hoc* modulov a poskytuje sa vstup pre modelové mesačné odhady nezamestnanosti a miery nezamestnanosti.

Národné štatistické úrady (NŠÚ) príslušných krajín sú zodpovedné za: prípravu vnútroštátnych dotazníkov, výber vzorky, realizáciu rozhovorov a odoslanie výsledkov Komisii (Eurostatu) v súlade so spoločným systémom kódovania stanoveným v nariadení Komisie (ES) č. 377/2008³.

¹ Ú. v. ES L 77, 14.3.1998, s. 3.

² Podľa článku 4 nariadenia (ES) č. 223/2009 o európskej štatistike (Ú. v. EÚ L 87, 31.3.2009, s. 164) ESS predstavuje partnerstvo medzi európskym štatistickým orgánom [ktorým je Európska komisia (Eurostat)] a národnými štatistickými úradmi a inými vnútroštátnymi orgánmi zodpovednými v každom členskom štáte za rozvoj, tvorbu a šírenie európskej štatistiky.

³ Nariadenie Komisie (ES) č. 377/2008 z 25. apríla 2008, ktorým sa vykonáva nariadenie Rady (ES) č. 577/98 o organizácii výberového zisťovania pracovných síl v Spoločenstve, pokiaľ ide o kódovanie, ktoré sa bude od roku 2009 používať na prenos údajov, využitie časti výberového súboru na zber

Eurostat je zodpovedný za: monitorovanie vykonávania nariadenia (ES) č. 577/98; poskytovanie pomoci národným štatistickým úradom; presadzovanie harmonizovaných pojmov a metód a šírenie porovnateľnej vnútroštátnej a európskej štatistiky trhu práce.

Veľkosť vzorky v rámci EÚ-VZPS predstavovala v roku 2017 približne 1,3 milióna osôb (z ktorých zhruba 1,2 milióna bolo v EÚ28) vo veku od 15 do 74 rokov. Vzorky sa vyberali každý štvrtý rok a pokrývali 34 zúčastnených krajín⁴. To robí z EÚ-VZPS najväčšie zisťovanie v domácnostiach v Európe.

2.2. Relevantnosť

EÚ-VZPS predstavuje najväčší zdroj oficiálnej štatistiky trhu práce v EÚ. Celkovo zbiera viac ako 100 premenných o pracovnom statuse; charakteristikách zamestnania; pracovnom čase; vzdelaní; a odbornej príprave. EÚ-VZPS takisto dopĺňajú tematické štvrťročné *ad hoc* moduly⁵.

Keďže EÚ-VZPS vychádza z medzinárodných noriem a definícií⁶, má význam aj za hranicami EÚ, pretože umožňuje porovnanie európskeho trhu práce s trhami práce v iných oblastiach alebo krajinách.

Niektoré hlavné politické iniciatívy EÚ sa opierajú o údaje EÚ-VZPS. EÚ-VZPS je napríklad jedným z hlavných zdrojov údajov pre monitorovanie pokroku členských štátov podľa usmernení v oblasti zamestnanosti v kontexte: i) článku 148 Zmluvy o fungovaní Európskej únie⁷ (ZFEÚ) a ii) stratégie rastu EÚ „Európa 2020“. Tri ukazovatele EÚ-VZPS (miera zamestnanosti medzi osobami vo veku od 20 do 64 rokov; podiel osôb, ktoré predčasne ukončili školskú dochádzku; a počet osôb vo veku od 30 do 34 rokov, ktoré ukončili terciárne vzdelávanie) sa používajú na monitorovanie 2 z 5 hlavných cieľov stratégie Európa 2020⁸. Mnoho ďalších ukazovateľov založených na VZPS sa používa v rámci spoločného hodnotenia stratégie Európa 2020.

Niekoľko ukazovateľov, ktoré poskytlo EÚ-VZPS, sa používa aj na monitorovanie výkonnosti členských štátov v rámci dvoch rozmerov Európskeho piliera sociálnych práv. Tieto rozmery sú *rovnosť príležitostí a prístup na trh práce* (čo zahŕňa vzdelávanie, zručnosti

údajov v súvislosti so štrukturálnymi premennými a definovanie referenčných štvrtý rokov (Ú. v. EÚ L 114, 26.4.2008, s. 57).

⁴ Zúčastnenými krajinami je 28 členských štátov, Island, Nórsko, Švajčiarsko, Čierna Hora, bývalá Juhoslovanská republika Macedónsko a Turecko.

⁵ V roku 2015 nebol do EÚ-VZPS zahrnutý žiadny *ad hoc* modul. *Ad hoc* modulom v roku 2016 boli *Mladí ľudia na trhu práce*. *Ad hoc* modulom v roku 2017 bola *Samostatná zárobková činnosť*.

⁶ EÚ-VZPS sa riadi najmä uzneseniami a odporúčaniami medzinárodných konferencií štatistikov v oblasti práce organizovaných Medzinárodnou organizáciou práce, pozri <http://www.ilo.org/global/statistics-and-databases/standards-and-guidelines/resolutions-adopted-by-international-conferences-of-labour-statisticians/lang--en/index.htm> (k dispozícii len v angličtine, vo francúzštine a v španielčine).

⁷ Pozri rozhodnutie Rady 2014/322/EÚ zo 6. mája 2014 o usmerneniach pre politiky zamestnanosti členských štátov na rok 2014 (Ú. v. EÚ L 165, 4.6.2014, s. 49).

⁸ Hlavné ciele stratégie Európa 2020:
http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Europe_2020_headline_indicators.

a celoživotné vzdelávanie; rodovú rovnosť na trhu práce a mládež) a *dynamické trhy práce a spravodlivé pracovné podmienky* (čo zahŕňa štruktúru pracovnej sily a dynamiku trhu práce)⁹.

Okrem toho sa niekoľko ukazovateľov z EÚ-VZPS týkajúcich sa trhu práce na regionálnej úrovni (t. j. miera nezamestnanosti mládeže a miera celkovej nezamestnanosti) používa na účely pridelovania finančných prostriedkov v kontexte politiky súdržnosti.

EÚ-VZPS takisto poskytuje ukazovatele pre Agendu trvalo udržateľného rozvoja do roku 2030¹⁰. Tri ciele agendy trvalo udržateľného rozvoja zahŕňajú ukazovatele pochádzajúce z EÚ-VZPS: kvalitné vzdelávanie, rodová rovnosť, dôstojná práca a hospodársky rast.

Mesačná miera nezamestnanosti založená na EÚ-VZPS je dôležitým krátkodobým hospodárskym ukazovateľom. Predstavuje jeden z hlavných európskych hospodárskych ukazovateľov¹¹ a používa sa aj pri zostavovaní kľúčových ročných priemerov mier nezamestnanosti pre hodnotiacu tabuľku hospodárskych a finančných ukazovateľov. Táto hodnotiacia tabuľka sa zasa používa na zisťovanie makroekonomických nerovnováh a nerovnováh týkajúcich sa konkurencieschopnosti¹². EÚ-VZPS poskytuje vstup pre národné účty o zamestnanosti, pracovnom čase a ďalších oblastiach mimo trhu práce, napríklad o vzdelávaní.

Údaje z EÚ-VZPS vo veľkej miere používajú generálne riaditeľstvá Komisie. V širokej miere ich používajú aj európske agentúry. Najmä Eurofound používa údaje na svoju súhrnnú správu o charakteristikách pracovnej sily v Európe.

EÚ-VZPS napokon slúži ako jeden z najdôležitejších zdrojov štatistických mikroúdajov pre výskumných pracovníkov v Európe. Veľká vzorka umožňuje uskutočniť štúdie o osobitných skupinách na trhu práce. EÚ-VZPS má aj veľmi širokú skupinu demografických a regionálnych premenných a premenných týkajúcich sa vzdelávania.

3. REALIZÁCIA VÝBEROVÉHO ZISŤOVANIA PRACOVNÝCH SÍL

Tento oddiel sa vzťahuje najmä na obdobie rokov 2015 až 2017, ale na zdôraznenie zlepšenií od predchádzajúcej správy sa v relevantných prípadoch uvádzajú aj informácie o výberovom zisťovaní pracovných síl z roku 2014.

3.1. Presnosť

Presnosť štatistických výstupov je miera, do akej sa výpočty alebo odhady približujú presným – alebo skutočným – hodnotám, ktoré majú štatistiky merať. Presnosť odhadov

⁹ <http://ec.europa.eu/eurostat/web/european-pillar-of-social-rights/indicators> (k dispozícii len v angličtine, vo francúzštine a v nemčine).

¹⁰ https://ec.europa.eu/europeaid/policies/sustainable-development-goals_en

¹¹ Hlavné európske hospodárske ukazovatele – Štatistický sprievodca, Eurostat 2009, pozri <http://ec.europa.eu/eurostat/en/web/products-statistical-books/-/KS-81-08-398> (k dispozícii len v angličtine).

¹² Hodnotiacia tabuľka PMN sa používa na identifikovanie vznikajúcich alebo pretrvávajúcich makroekonomických nerovnováh v krajine. Je súčasťou ročného postupu, v rámci ktorého je prvým krokom zostavenie správy o mechanizme varovania (SMV). Pozri nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1176/2011 (Ú. v. EÚ L 306, 23.11.2011, s. 25).

závisí od dvoch typov chýb: od výberových chýb a od nevýberových chýb. K výberovým chybám dochádza preto, lebo predmetom zisťovania je len podskupina celkovej populácie. Nevýberové chyby sú všetky ostatné chyby, ktoré nie sú výsledkom výberu (napr. chyby pokrytia, chyby merania, chyby spracovania, chyby v dôsledku neodpovede).

Pokiaľ ide o výberové chyby, hlavným určujúcim činiteľom týchto chýb je veľkosť vzorky. Väčšími vzorkami sa zvyšuje presnosť výsledkov. V tabuľke 1 sa uvádza veľkosť vzorky osôb vo veku od 15 do 74 rokov, s ktorými sa každý štvrtý rok uskutočnili rozhovory v každej zo zúčastnených krajín, a to v absolútnom vyjadrení a v porovnaní s celkovou populáciou v tejto vekovej skupine. Výberový podiel¹³ sa v roku 2017 pohyboval od 0,14 % (Spojené kráľovstvo) do 1,46 % (Luxembursko). V priemere predstavovala štvrtročná vzorka v roku 2017 približne 1,3 milióna osôb, čo zodpovedá 0,29 % z celkovej populácie vo veku od 15 do 74 rokov v 34 zúčastnených krajinách.

Pri oficiálnych zisťovaniach, ako je EÚ-VZPS, sa používa pravdepodobnostný výber. To umožňuje kvantifikovať výberové chyby z hľadiska intervalov spoľahlivosti. V tabuľke 2 sa uvádzajú odhady a 95 % intervaly spoľahlivosti dosiahnuté v prípade siedmich hlavných ukazovateľov o zamestnanosti a nezamestnanosti na agregovanej úrovni EÚ28.

Tieto intervaly odrážajú požiadavky na presnosť stanovené v nariadení Rady (ES) č. 577/98.

Pokiaľ ide o nevýberové chyby, Eurostat a zúčastnené krajiny pravidelne monitorujú príslušné zdroje nevýberových chýb, napríklad neodpoveď. Zúčastnené krajiny každoročne oznamujú Eurostatu hlavné príčiny chýb spolu s metódami, ktoré uplatnili na vnútroštátnej úrovni s cieľom znížiť počet týchto chýb. Zhrnutie tohto monitorovania sa uverejňuje v ročnej správe o kvalite EÚ-VZPS¹⁴.

V roku 2017 bola účasť na EÚ-VZPS povinná v 14 krajinách (Belgicko, Nemecko, Grécko, Španielsko, Francúzsko, Taliansko, Cyprus, Luxembursko, Malta, Rakúsko, Portugalsko, Slovensko, Nórsko a Turecko) a dobrovoľná v ostatných 20 krajinách. Krajiny, v ktorých je zisťovanie dobrovoľné, majú vo všeobecnosti vyššiu mieru jednotkovej neodpovede ako krajiny vykonávajúce povinné zisťovanie¹⁵.

¹³ Výberový podiel sa vymedzuje ako pomer veľkosti vzorky (počet výberových jednotiek vo vzorke) a veľkosti populácie (celkový počet výberových jednotiek v cieľovej populácii).

¹⁴ <http://ec.europa.eu/eurostat/web/lfs/publications/quality-reporting> (k dispozícii len v angličtine).

¹⁵ Jednotková neodpoveď vzniká, keď sa nezozbierajú žiadne údaje o jednotke populácie určenej na zber údajov. Miera jednotkovej neodpovede je pomer počtu jednotiek, za ktoré neboli zozbierané žiadne údaje, a celkového počtu jednotiek určených na zber údajov.

Tabuľka 1: Dosiahnutá veľkosť vzorky a percentuálny podiel populácie vo veku od 15 do 74 rokov (štvrtročný priemer) v európskom výberovom zisťovaní pracovných síl, 2017 a 2014

Krajina	Veľkosť štvrtročnej vzorky (v tis.) 2017	Výberový podiel v prípade vekovej skupiny 15 – 74 rokov (%) 2017	Výberový podiel v prípade vekovej skupiny 15 – 74 rokov (%) 2014	Krajina	Veľkosť vzorky (v tis.) 2017	Výberový podiel v prípade vekovej skupiny 15 – 74 rokov (%) 2017	Výberový podiel v prípade vekovej skupiny 15 – 74 rokov (%) 2014
EÚ28	1 162	0,31	0,32	MT	5	1,44	1,54
BE	29	0,35	0,23	NL	75	0,59	0,69
BG	25	0,45	0,45	AT	34	0,52	0,54
CZ	41	0,50	0,53	PL	58	0,21	0,26
DK	21	0,49	0,59	PT	30	0,39	0,38
DE	142	0,23	0,20	RO	47	0,31	0,28
EE	5	0,56	0,49	SI	13	0,79	0,76
IE	27	0,77	1,12	SK	18	0,41	0,47
EL	45	0,56	0,55	FI	29	0,71	0,77
ES	119	0,34	0,36	SE	51	0,68	0,84
FR	94	0,20	0,19	UK	67	0,14	0,16
HR	6	0,20	0,21	IS	3	1,08	1,36
IT	105	0,23	0,24	NO	20	0,51	0,50
CY	8	1,22	1,27	CH	28	0,43	0,50
LV	8	0,53	0,56	ME	5	1,09	–
LT	12	0,57	0,75	MK	11	0,65	0,53
LU	7	1,46	0,65	TR	89	0,16	0,17
HU	43	0,58	0,32	SPOLU	1 318	0,29	0,31

Tabuľka 2: 95 % interval spoľahlivosti hlavných ukazovateľov VZPS o zamestnanosti a nezamestnanosti za EÚ28, 2017

Počet zamestnaných osôb (x 1 000)	Miera zamestnanosti ako percentuálny podiel populácie (%)	Počet nezamestnaných osôb (x 1 000)	Miera nezamestnanosti ako percentuálny podiel pracovnej sily (%)	Miera nezamestnanosti mládeže ako percentuálny podiel pracovnej sily (%)
217 740 ± 311	72,1 ± 0,1	18 781 ± 145	7,9 ± 0,1	16,8 ± 0,3

Tabuľka 3: Účasť a miera neodpovede v rámci EÚ-VZPS podľa krajín, 2017 a 2014

Krajina	Účasť 2017	Miera jednotkovej neodpovede (%) 2017	Miera jednotkovej neodpovede (%) 2014	Krajina	Účasť 2017	Miera jednotkovej neodpovede (%) 2017	Miera jednotkovej neodpovede (%) 2014
BE	povinná	17,4	27,8	MT	povinná	24,8	23,7
BG	dobrovoľná	19,7	23,7	NL	dobrovoľná	48,4	42,7
CZ	dobrovoľná	21,2	20,6	AT	povinná	3,4	5,7
DK	dobrovoľná	45,0	46,2	PL	dobrovoľná	38,7	31,5
DE	povinná	3,8	2,3	PT	povinná	16,1	14,8
EE	dobrovoľná	33,2	31,3	RO	dobrovoľná	12,7	9,5
IE	dobrovoľná	32,2	23,9	SI	dobrovoľná	20,1	21,3
EL	povinná	25,4	24,6	SK	povinná	18,0	11,0
ES	povinná	13,1	15,2	FI	dobrovoľná	32,7	28,0
FR	povinná	20,4	20,9	SE	dobrovoľná	43,4	35,7
HR	dobrovoľná	44,5	31,3	UK	dobrovoľná	50,7	39,8
IT	povinná	14,9	11,8	IS	dobrovoľná	31,5	21,0
CY	povinná	3,8	4,2	NO	povinná	15,8	19,9
LV	dobrovoľná	35,4	35,7	CH	dobrovoľná	19,7	18,8
LT	dobrovoľná	22,3	19,6	ME	dobrovoľná	16,7	-
LU	povinná	41,7	84,6	MK	dobrovoľná	11,9	24,6
HU	dobrovoľná	21,5	17,2	TR	povinná	4,3	9,3

3.2. Včasnosť a časová presnosť

Včasnosť štatistík sa vymedzuje ako obdobie medzi dostupnosťou údajov a udalosťou alebo javom, ktoré opisujú. Pokiaľ ide o EÚ-VZPS, toto obdobie závisí od: i) času, ktorý členské štáty potrebujú na vykonanie a spracovanie zisťovania a odoslanie výsledkov Eurostatu, a ii) času, ktorý potrebuje Eurostat na spracovanie, overenie a uverejnenie výsledkov.

V nariadení Rady (ES) č. 577/98 sa stanovuje, že členské štáty musia doručiť údaje Eurostatu do 12 týždňov od konca referenčného štvrťroku. Eurostat overí súbory údajov jednotlivých členských štátov ihneď po ich doručení. V tabuľke 4 je znázornené časové rozpätie medzi koncom referenčného štvrťroku a dostupnosťou údajov pre používateľov Eurostatu za obdobie rokov 2014 až 2017. Včasnosť údajov EÚ-VZPS sa pre EÚ28 v posledných rokoch mierne zlepšila. V roku 2017 bol priemerný počet kalendárnych dní potrebných na šírenie údajov EÚ28 75 dní v porovnaní so 77 dňami v roku 2014. Eurostat plánuje ďalej zlepšovať včasnosť šírenia výsledkov EÚ-VZPS skrátením lehoty na zaslanie údajov Eurostatu v budúcnosti.

Včasnosť údajov EÚ-VZPS je dôležitá aj pre odhady mesačných mier nezamestnanosti. Len čo Eurostat spracuje vnútroštátne údaje, použijú sa na výpočet nasledujúcej mesačnej miery

nezamestnanosti. Mesačná miera nezamestnanosti sa zverejňuje približne 30 dní od konca referenčného mesiaca.

Tabuľka 4: Dostupnosť údajov VZPS pre používateľov – včasnosť, 2014 – 2017

Počet kalendárnych dní medzi koncom referenčného obdobia a zverejnením vnútroštátnych údajov Eurostatom (na webovom sídle)	Počet krajín							
	2014		2015		2016		2017	
	Všetky	EÚ28	Všetky	EÚ28	Všetky	EÚ28	Všetky	EÚ28
<31	0	0	0	0	0	0	0	0
31 – 60	2	2	2	2	5	3	6	5
61 – 90	27	24	29	24	27	24	25	22
91+	4	2	2	2	1	1	2	1
Spolu	33	28	33	28	33	28	33	28
Priemerný počet kalendárnych dní	77	77	80	80	73	74	77	75

Časová presnosť štatistiky sa vymedzuje ako časový posun medzi oznámeným a skutočným dátumom zverejnenia. Eurostat uverejňuje plánované štvrťročné a ročné dátumy zverejnenia hlavných ukazovateľov EÚ-VZPS. Počas obdobia rokov 2015 – 2017 sa všetky oznámené lehoty uverejnenia dodržali.

3.3. Prístupnosť a zrozumiteľnosť

Eurostat šíri štatistiky EÚ-VZPS niekoľkými spôsobmi. Hlavným nástrojom šírenia je internetová databáza Eurostatu, ktorá obsahuje viac ako 400 tabuliek s podrobnými údajmi EÚ-VZPS (štvrťročné a ročné výsledky, výsledky podľa domácností a *ad hoc* modulov). Politické ukazovatele opísané v odseku 2.2 sa takisto uverejňujú v osobitných sekciách webového sídla¹⁶; tabuľky v týchto sekciách zahŕňajú len najdôležitejšie výsledky EÚ-VZPS. Eurostat vypracúva aj iné kombinácie premenných EÚ-VZPS ako individuálne prispôbené tabuľky na žiadosť používateľov.

Mikroúdaje EÚ-VZPS sú mimoriadne dôležité aj na vedecké účely. Požaduje ich stále viac výskumných pracovníkov z univerzít, výskumných ústavov a národných štatistických úradov z celej Európy aj mimo nej. Od roku 2011 poskytuje Eurostat mikroúdaje bezplatne. Prístup sa poskytuje v súlade s podmienkami stanovenými v nariadení Komisie (ES) č. 557/2013¹⁷ s cieľom zaistiť ochranu osobných údajov respondentov zisťovaní¹⁸. Súbory údajov

¹⁶ Príklad pre EÚ 2020: <http://ec.europa.eu/eurostat/web/europe-2020-indicators/europe-2020-strategy/headline-indicators-scoreboard> (k dispozícii len v angličtine, francúzštine a nemčine).

¹⁷ Ú. v. EÚ L 164, 18.6.2013.

¹⁸ Pozri nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje smernica 95/46/ES (všeobecné nariadenie o ochrane údajov) (Ú. v. EÚ L 119, 4.5.2016, s. 1).

pozostávajúce z individuálnych záznamov neobsahujú priame identifikátory, ako sú mená, adresy alebo identifikačné čísla. Okrem toho sa uplatňujú pravidlá týkajúce sa anonymizácie.

Podrobná dokumentácia (metaúdaje) sa používateľom poskytuje rôznymi kanálmi šírenia. Všeobecné informácie sa sprístupňujú širokej verejnosti v sekcii EÚ-VZPS na webovom sídle Eurostatu. Viac podrobných informácií je k dispozícii v sekcii „Statistics Explained“¹⁹ (Štatistika v kocke) na webovom sídle. Tieto informácie sa pravidelne aktualizujú. Osobitné informácie o obsahu a kvalite štatistiky sa zverejňujú v dvoch ročných publikáciách: v metodologickej publikácii opisujúcej charakteristiky národných zisťovaní a v ročnej správe o kvalite, v ktorej sú zhrnuté výsledky dosiahnuté v rámci EÚ-VZPS²⁰. Okrem toho sú k štatistike EÚ-VZPS v internetovej databáze Eurostatu pripojené osobitné metaúdaje. Od roku 2014 sa uverejňujú online aj informácie z národných správ o kvalite každej zúčastnenej krajiny.

Krajiny pravidelne zlepšujú svoje VZPS, či už z hľadiska metodiky, alebo procesov. Ak tieto zlepšenia vedú k zlomom v údajoch EÚ-VZPS, dotknutý NŠÚ o tom informuje Eurostat. Významné zlomy sa zdokumentujú v publikáciách Eurostatu²¹. Eurostat takisto uverejňuje osobitný súbor údajov s názvom „Hlavné ukazovatele VZPS“, v ktorých sa upravujú predchádzajúce rady so zohľadnením zlomov a dopĺňajú sa prípadné chýbajúce údaje.

3.4. Porovnateľnosť

EÚ-VZPS vychádza z vysoko harmonizovaných pojmov, definícií, klasifikácií a metodík. V nariadení (ES) č. 377/2008 sa stanovuje spoločný systém kódovania zabezpečujúci, aby všetky zúčastnené krajiny používali rovnaké definície premenných. Používajú sa spoločné klasifikácie [napr. Európska štandardná klasifikácia ekonomických činností (NACE) a Medzinárodná štandardná klasifikácia povolání (ISCO)] a pri každej revízii týchto klasifikácií Eurostat zabezpečuje, aby všetky zúčastnené krajiny koordinovali implementáciu. Eurostat okrem toho vydáva vysvetlivky, ktoré poskytujú podrobné usmernenia národným štatistickým úradom o tom, ako kódovať a implementovať štatistiky. Vo vysvetlivkách je takisto uvedené odôvodnenie Eurostatu pre každé usmernenie. Metodické otázky sú prediskutované v osobitnej pracovnej skupine, ktorou je pracovná skupina pre štatistiku trhu práce. Táto skupina podporuje výmenu skúseností a spoločných postupov medzi všetkými zúčastnenými krajinami.

V záujme zaistenia harmonizácie merania nezamestnanosti vo všetkých zúčastnených krajinách sa v nariadení Komisie (ES) č. 1897/2000²² stanovuje prevádzková definícia nezamestnanosti. Stanovujú sa v ňom aj zásady, ktoré sa majú dodržiavať pri formulácii

¹⁹ <http://ec.europa.eu/eurostat/web/lfs/overview> (k dispozícii len v angličtine, vo francúzštine a v nemčine).

http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/EU_labour_force_survey (k dispozícii len v angličtine).

²⁰ <http://ec.europa.eu/eurostat/web/lfs/publications/quality-reporting> (k dispozícii len v angličtine).

²¹ Dokumentácia o zlomoch v radoch v EÚ-VZPS je k dispozícii (len v angličtine) na:

http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/EU_labour_force_survey (kapitola 1).

²² Nariadenie Komisie (ES) č. 1897/2000 zo 7. septembra 2000, ktorým sa vykonáva nariadenie Rady (ES) č. 577/98 o organizácii výberového zisťovania pracovných síl v Spoločenstve, ktoré sa týka prevádzkovej definície nezamestnanosti (Ú. v. ES L 228, 8.9.2000, s. 18).

otázok zisťovania týkajúcich sa pracovného statusu. Definícia nezamestnanosti je v súlade s normami Medzinárodnej organizácie práce (ILO), ktoré prijala 13. a 14. medzinárodná konferencia štatistikov v oblasti práce²³. Tým sa zabezpečuje porovnateľnosť štatistik EÚ-VZPS so štatistikami iných krajín, predovšetkým ostatných členských štátov OECD.

3.5. Koherentnosť

Dôležitým aspektom celkovej kvality je koherentnosť medzi odhadmi populácie založenými na EÚ-VZPS a demografickou štatistikou. Keďže výsledky EÚ-VZPS sú založené na výberovom zisťovaní, počítajú sa na základe odpovedí podskupiny populácie. Odpovede sa potom referenčne porovnávajú s celou populáciou. Údaje o celej populácii vychádzajú z najlepších odhadov dostupných v danom čase (v záujme zvýšenia presnosti postupu v členení podľa pohlavia a vekových skupín). Týmto postupom založeným na referenčnom porovnávaní sa v zásade zaisťuje konzistentnosť medzi EÚ-VZPS a demografickou štatistikou. Za výnimočných okolností však môžu, samozrejme, vzniknúť rozdiely. Napríklad každých 10 rokov sú k dispozícii nové výsledky sčítania obyvateľov. Ak sa novým sčítaním obyvateľov získajú číselné údaje, ktoré sa odlišujú od predchádzajúcich odhadov populácie, minulé rady sa možno budú musieť zrevidovať. V takom prípade sa môžu vyskytnúť rozdiely v politike revidovania údajov demografickej štatistiky a EÚ-VZPS, pokiaľ ide o obdobie a moment realizácie, zapríčinené nedostatkom podrobných informácií o populácii v období 10 rokov medzi sčítaniami.

Väčšina krajín zúčastňujúcich sa na EÚ-VZPS vykonalo sčítanie obyvateľov v kole 2011. Výsledky nového sčítania často vedú k novým váham VZPS, oporám výberu a/alebo návrhom výberu. Všetky národné štatistické úrady v krajinách, kde sa v roku 2011 vykonali sčítania obyvateľov, podľa potreby skontrolovali a zrevidovali váhy VZPS s cieľom zohľadniť nové odhady populácie vrátane opätovného váženia radov spätných údajov, aspoň späť do roku 2010.

Pokiaľ ide o konzistentnosť odhadov nezamestnanosti, mnohé krajiny takisto uverejňujú štatistiky o počte osôb zaregistrovaných na úradoch práce, ktoré hľadajú zamestnanie. Číselné údaje VZPS o nezamestnanosti a počet zaregistrovaných uchádzačov o zamestnanie sa líšia z dôvodu rozdielneho charakteru zozbieraných údajov. Zatiaľ čo EÚ-VZPS vychádza z harmonizovanej metodiky na zisťovanie v domácnostiach zamerané na činnosti v oblasti zamestnanosti a dostupnosť pre prácu, administratívne záznamy úradov práce zahŕňajú vyčerpávajúci zoznam zaregistrovaných osôb, ktoré sú oprávnené poberať dávky v nezamestnanosti. Keďže kritériá registrácie závisia od vnútroštátnych sociálnych politík, štatistiky o zaregistrovaných uchádzačoch o zamestnanie nie je možné porovnávať ani medzi jednotlivými krajinami, ani v priebehu času.

Ďalšou oblasťou, v ktorej je štatistická konzistentnosť dôležitá, je porovnávanie odhadov zamestnanosti získaných z VZPS a z národných účtov, keďže odhady nie sú nevyhnutne

²³

<http://www.ilo.org/global/statistics-and-databases/standards-and-guidelines/resolutions-adopted-by-international-conferences-of-labour-statisticians/lang--en/index.htm>

Uplatňovanie nových definícií zamestnanosti a nezamestnanosti, ktoré na 19. medzinárodnej konferencii prijali odborníci v oblasti štatistiky trhu práce je opísaná v kapitole 4 (k dispozícii len v angličtine, vo francúzštine a v španielčine).

rovnaké. Je to spôsobené rozdielmi v oboch metodikách (pojmy a pokrytie populácie nie sú totožné) a postupmi zostavovania. Národné účty sa zostavujú porovnávaním a kombinovaním všetkých relevantných zdrojov údajov dostupných v krajine a výberom toho najlepšieho z každého zdroja s cieľom získať komplexné výsledky. Národné účty sa takisto usilujú o konzistentnosť medzi opatreniami týkajúcimi sa zamestnanosti a produkcie (hrubý domáci produkt, HDP). VZPS je jedným zo zdrojov údajov v tomto procese. K ďalším zdrojom údajov v tomto procese patria podnikové zisťovania, registre zamestnanosti alebo registre sociálneho zabezpečenia. Konzistentnosť medzi VZPS a národnými účtami riešila pracovná skupina pre štatistiku trhu práce. Eurostat posudzuje rozdiely medzi týmito dvoma odhadmi a niekoľko národných štatistických úradov analyzovalo príčiny a veľkosť rozdielov. V niektorých prípadoch NŠÚ uverejnili porovnávacie tabuľky pre tieto dva súbory údajov.

Porovnanie medzi VZPS a národnými účtami ukazuje, že VZPS je vhodnejšie na meranie účasti na trhu práce (t. j. nezamestnanosti a aktivity) alebo na analyzovanie situácie osobitných sociálno-ekonomických skupín populácie (napríklad podľa veku, pohlavia alebo vzdelanostnej úrovne). Národné účty sú vhodnejšie na porovnanie odhadov zamestnanosti s meraniami integrovanej produkcie a dôchodkov na makroúrovni.

4. INICIATÍVY NA ĎALŠIE ZLEPŠENIE VÝBEROVÉHO ZISŤOVANIA PRACOVNÝCH SÍL

4.1. VZPS v modernizovanom systéme sociálnej štatistiky

Na základe oznámenia Komisie o metóde tvorby štatistiky EÚ: vízia pre nasledujúce desaťročie²⁴ Komisia prijala 26. augusta 2016 návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o európskej štatistike týkajúcej sa osôb a domácností na základe údajov na individuálnej úrovni získavaných zo vzoriek (rámcové nariadenie o integrovanej európskej sociálnej štatistike)²⁵.

Táto iniciatíva bola zameraná na modernizáciu európskej sociálnej štatistiky. Návrhom rámcového nariadenia sa skutočne zvýši porovnateľnosť a konzistentnosť európskej sociálnej štatistiky spojením siedmich existujúcich zisťovaní v domácnostiach, ktoré sa v súčasnosti vykonávajú v EÚ, a harmonizovaním definícií, pojmov a premenných, ktoré sú spoločné pre dve alebo viac zisťovaní. Tým sa uľahčí spoločná analýza sociálnych javov. Očakáva sa, že na základe navrhovaného rámcového nariadenia sa prvý zber údajov uskutoční v roku 2021.

EÚ-VZPS je jedným so zisťovaní v domácnostiach, na ktoré sa vzťahuje rámcové nariadenie o integrovanej európskej sociálnej štatistike, a modernizuje sa tak, aby bolo v súlade s rámcovým nariadením. S obmedzenejším rozsahom pre zamestnanosť a presnejšími kritériami pre rodičovskú dovolenku a sezónnu prácu sa touto modernizáciou zosúladí EÚ-VZPS s uznesením 19. medzinárodnej konferencie odborníkov v oblasti štatistiky trhu práce (ICLS), ktoré bolo prijaté v októbri 2013. Modernizáciou sa zlepši aj relevantnosť VZPS pre: i) analýzu týkajúcu sa migrácie a ii) porovnateľnosť informácií o pracovnom čase a mesačnej odmene z hlavného zamestnania osôb. Modernizácia EÚ-VZPS okrem toho povedie k lepšiemu pokrytiu: i) zamestnania (závislá samostatná zárobková činnosť), ii) všeobecných

²⁴ COM(2009) 404 z 10. augusta 2009.

²⁵ COM(2016) 551.

zdravotných informácií (s cieľom porovnať situáciu osôb so zdravotným postihnutím na trhu práce so situáciou celkovej cieľovej populácie) a iii) účasti na vzdelávaní a odbornej príprave (s trvaním aspoň 12 mesiacov).

Revíziou EÚ-VZPS sa okrem toho zlepši včasnosť zasielania údajov Eurostatu, zrevidujú sa požiadavky na presnosť a ďalej sa zlepši metodika.

4.2. Rozšírenie EÚ-VZPS na ďalšie kandidátske krajiny

V súčasnosti sa na EÚ-VZPS zúčastňuje 34 krajín (28 členských štátov EÚ, 3 kandidátske krajiny a 3 krajiny EZVO). To znamená, že zasielajú údaje Eurostatu v súlade s nariadením Rady (ES) č. 577/98 a že ich údaje Eurostat pravidelne šíri. V prípade už zúčastnených kandidátskych krajín ide o Čiernu Horu, bývalú Juhoslovanskú republiku Macedónsko a Turecko. Eurostat úzko spolupracuje so štatistickými úradmi iných kandidátskych krajín, aby im pomohol dosiahnuť pokrok smerom k dosiahnutiu súladu s nariadením Rady (ES) č. 577/98, pokiaľ ide o obsah a kvalitu zisťovania. Eurostatu už začali posielať údaje VZPS Srbsko a Albánsko. Len čo budú vnútroštátne zisťovania týchto krajín spĺňať požiadavky európskych nariadení, Eurostat bude šíriť aj ich údaje.

4.3. Vývoj nových štatistických produktov

Štatistika na zachytenie dynamiky trhu práce

Zmeny v pracovnom statuse jednotlivcov majú veľký význam, pretože poskytujú dodatočné informácie o celkovej situácii na trhu práce vrátane jeho flexibility alebo strnulosti. Tieto zmeny poskytujú aj informácie o situácii osobitných skupín. Napríklad údaje o dynamike trhu práce umožňujú analyzovať, koľko ľudí sa stalo nezamestnanými alebo si našlo zamestnanie počas určitého obdobia, a kto sú títo ľudia. To zasa umožní identifikovať skupiny, ktoré majú lepšiu šancu nájsť si zamestnanie, alebo skupiny, ktoré sú viac vystavené riziku, že sa stanú alebo zostanú nezamestnanými.

Štvrťročné analýzy trhu práce ukazujúce pohyby medzi zamestnanosťou, nezamestnanosťou a ekonomickou neaktivitou boli prvýkrát uverejnené v roku 2015. Ďalšie výsledky poskytujúce členenia týchto pohybov podľa pohlavia, vekových skupín, trvania nezamestnanosti alebo zmeny pracovného miesta sa zverejňujú od roku 2017 ako experimentálna štatistika.

Eurostat a národné štatistické úrady v súčasnosti pracujú na vývoji metodiky odhadu ročných zmien postavenia na trhu práce riešiacej výzvy, ktoré predstavujú vysoké miery úbytku (zmenšujúce sa veľkosti vzorky v jednotlivých vlnách rozhovorov), ako aj populačné zmeny v priebehu času.

Rozšírenie a príprava hlavných ukazovateľov EÚ-VZPS s budúcim právnym rámcom

Hlavné ukazovatele EÚ-VZPS predstavujú súbor najdôležitejších výsledkov EÚ-VZPS šírených v internetovej databáze Eurostatu. Ich cieľom je poskytnúť používateľom sezónne očistené časové rady najdôležitejších ukazovateľov opisujúcich trh práce (napr. miery zamestnanosti, nezamestnanosti a aktivity). Tieto vysoko relevantné ukazovatele sa v

priebehu času zlepšovali a rozšírili o ukazovatele pokrývajúce skupiny, ako sú napríklad NEET (mladí ľudia, ktorí nie sú zamestnaní, ani nie sú v procese vzdelávania alebo odbornej prípravy).

Eurostat a pracovná skupina pre štatistiku trhu práce vypracovali stratégiu na riešenie zlomov v časových radoch zapríčinených nadobudnutím účinnosti nového rámcového nariadenia. Táto stratégia zabezpečí zverejňovanie radov hlavných ukazovateľov bez zlomov. To si vyžaduje duplicitu údajov, čo umožní Eurostatu odvodzovať spätné rady zosúladené s novým VZPS paralelne s vnútroštátnym šírením. Z dôvodu: i) veľkých rozdielov v prístupoch používaných krajinami na odvodzovanie informácií o zlomoch v radoch a ii) veľkého počtu ukazovateľov, ktoré sa musia odvodzovať na základe relatívne obmedzených informácií, Eurostat už začal pracovať na všetkých krokoch realizácie tohto projektu.

Dodatočné informácie týkajúce sa presnosti výsledkov EÚ-VZPS

Zisťovania, akým je EÚ-VZPS, poskytujú odhady ukazovateľov o cieľovej populácii na základe náhodne vybranej vzorky tejto populácie. Keďže sa vyberie len podskupina cieľovej populácie, je dôležité spolu s odhadom poskytnúť informácie o presnosti odhadu (pozri odsek 3.1). Takéto ukazovatele kvality majú formu štandardných chýb alebo intervalov spoľahlivosti.

Eurostat a členské štáty vytvorili rozptyl ročných čistých zmien pre podskupinu 23 ukazovateľov s vysokou politickou relevantnosťou (ako sa opisuje v odseku 2.2). To umožňuje používateľom pri šírení a analyzovaní týchto ukazovateľov EÚ-VZPS na politické účely doplniť informácie o zmenách v ukazovateľoch medzi dvoma za sebou nasledujúcimi rokmi o informácie o štatistickej významnosti týchto zmien v ukazovateľoch.

5. ZÁVER

Komisia monitoruje dodržiavanie nariadenia (ES) č. 577/98 členskými štátmi. Komisia pokladá vykonávanie EÚ-VZPS za veľmi uspokojivé, keďže členské štáty úplne – alebo takmer úplne – dodržiavajú tento európsky právny predpis. Nevyriešené problémy sa riešia diskusiou s členskými štátmi a podľa potreby sa spoločne vypracúvajú akčné plány. Celková kvalita EÚ-VZPS je dobrá.

Európsky štatistický systém sa snaží neustále zlepšovať postupy a metódy EÚ-VZPS. Udržiava dynamiku týchto snáh aj napriek zložitému prostrediu, s nedostatočnými zdrojmi a veľkým škrtom v rozpočte. EÚ-VZPS sa neustále zlepšuje, či už ako súčasť procesu modernizácie sociálnej štatistiky, alebo v podobe jednotlivých projektov EÚ-VZPS na prispôsobenie sa zmenám v potrebách používateľov a novým výzvam (napr. prísnejšie požiadavky na včasnosť, odhady ročných zmien postavenia na trhu práce). Táto práca bude v nasledujúcich rokoch pokračovať.